

(1.) Tantárgy neve: Kertészeti üzemgazdasági és jogi ismeretek	Kreditértéke: 3,0
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere”¹³: elmélet (100%)	
A tanóra¹ típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszáma: 2 + 0 az adott félévben, <i>(ha nem (csak) magyarul oktatják a tárgyat, akkor a nyelve:)</i> Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők² <i>(ha vannak)</i>: nincs	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb³): kollokvium (írásbeli, szóbeli) Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁴ <i>(ha vannak)</i>: nincs	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4. félév	
Előtanulmányi feltételek <i>(ha vannak)</i> : nincs	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatókkal megismertesse a főbb kertészeti ágazatok szervezési és üzemgazdasági sajátosságait, összefüggéseit: – a kertészeti ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, – a kertészeti üzemek főbb gazdasági döntési dilemmáit és döntési elveit, – a kertészet horizontális területeinek (gépesítés, növényvédelem, öntözés, tápanyag-gazdálkodás) üzemgazdasági megfontolásait, – a kertészeti ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, piaci helyzetét és tendenciáit, a termékpálya felépítését, jellemzőit és szabályozását, az ágazatok üzemgazdasági sajátosságait, érték-, költség- és jövedelem-viszonyait, valamint a hatékonyság növelésének lehetőségeit és tartalékait. Az oktatás a legfőbb ágazatokra koncentrál, és célja, hogy a hallgatók ezen ágazatok tekintetében megismerjék és elsajátítsák a tervezéshez és elemzéshez szükséges alapvető ágazati sarokszámokat és gazdálkodási jellemzőket. A hallgatók a gyakorlatokon megismerkednek komplex kertészeti példa feladatokon keresztül az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával, az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével, illetve a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival. Az előadások óraabeosztása: 1. A termelés input oldalának alapfogalmi kategóriái (ráfordítás és termelési költség fogalmak), a termelés output oldalának alapfogalmi kategóriái (hozam és termelési érték) 2. Az eredmény, jövedelem és hatékonyság fogalmi köre 3. A magyar mezőgazdaság gazdasági jelentősége, szerkezete, fejlődési tendenciái, a versenyképesség: a kertészet versenyképességét meghatározó tényezők. 4. A kertészet gazdasági jelentősége, szerkezete, sajátosságai, fejlődési tendenciái, üzemgazdasági sajátosságai, tőke- és munkaerő-igénye. 5. A gyümölcsstermesztés szervezése és ökonómiája I. 6. A gyümölcsstermesztés szervezése és ökonómiája II. 7. A zöldségstermesztés szervezése és ökonómiája I. 8. A zöldségstermesztés szervezése és ökonómiája II. 9. A dísznövénystermesztés szervezése és ökonómiája I. 10. A szőlészet-borászat szervezése és ökonómiája I. 11. A kertészeti ágazatok gazdasági és piaci kilátásai 12. A tervezés és az elemzés módszertani eszköztára, a tervezés és elemzés adatháttere, adatforrások és adatbázisok. 13. A kertészeti vállalkozások tervezésének menete, sajátosságai, az eredmények értelmezése. 14. A kertészeti vállalkozások elemzésének menete, sajátosságai, az eredmények értelmezése.	

¹ **Nftv. 108. § 37. tanóra:** a tantervben meghatározott tanulmányi követelmények teljesítéséhez az oktató személyes közreműködését igénylő foglalkozás (előadás, szeminárium, gyakorlat, konzultáció), amelynek időtartama legalább negyvenöt, legfeljebb hatvan perc.

² pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³ pl. folyamatos számonkérés, évközi beszámoló

⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése

A 2-5 legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

- Üzemtan I. (Szerk: Nábrádi A. – Pupos T. – Takácsné Gy. K.) Kiadó: Szaktudás Kiadó Ház. Budapest, 2008. ISBN 978-963-9736-90-0-Ö; ISBN 978-963-9736-92-4
- Üzemtan II. (Szerk: Nábrádi A. – Pupos T. – Takácsné Gy. K.) Kiadó: Szaktudás Kiadó Ház. Budapest, 2008. ISBN 978-963-9736-90-0-Ö; ISBN 978-963-9736-92-4
- Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Ajánlott:

- Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5
- Sectorial Economy II. (Szerk.: Szűcs I.). Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2013. (Elektronikus tananyag)

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség stb., KKK 8. pont*) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri és érti a szakterületén lejátszódó sajátos folyamatokat (az agrárgazdálkodás biológiai, műszaki, élelmiszerlánc-biztonsági, jogszabályi feltételrendszerét, társadalmi beágyazottságát) valamint a szakterület belső összefüggéseit.
- Tisztában van a kertész-mérnöki szakma hazai, európai uniós és tágabb nemzetközi környezetbe történő beágyazottságával (a társadalmi, agrárágazati, jogi, közgazdasági és kereskedelmi környezet vonatkozásában).
- Tisztában van a K+F+I stratégiai szerepével, tevékenységi elemeivel és összefüggéseivel hazánk valamint az Európai Unió agrárgazdaságában és a szakpolitika területén.
- Birtokában van a tevékenységi területén alkalmazható olyan korszerű vezetélméleti és szerveztirányítási ismereteknek, amelyek alkalmassá teszik egészséget támogató munkaszervezés kialakítására.

b) képességei

- Képes a meghatározott tevékenységek végrehajtásához szükséges feltételek biztosítására, a megvalósítás folyamatos irányítására és ellenőrzésére, illetve ennek megszervezésére.
- Képes a szakmai problémák beazonosítására, azok sokoldalú, interdiszciplináris megközelítésére, valamint a megoldáshoz szükséges részletes elvi és gyakorlati háttér feltárására, megfogalmazására, az ezekre irányuló kutatásokban való aktív részvételre.
- Képes saját álláspont kialakítására, és annak vitában történő megvédésére általános társadalmi, agrárgazdasági és speciális, a szakterülethez tartozó kérdésekben.

c) attitűdje:

- Motivált az ismeretanyag folyamatos bővítésére, az új ismeretek alkalmazására, az ökológiai szemlélet fejlesztésére.
- Kreativitás, nyitottság, kezdeményezőkézség, empátia, tolerancia és kooperációkészség jellemzi.
- Megfontolt, a szakmai szempontokat szem előtt tartva alkot véleményt.
- Felismeri és elfogadja - a szakterület sajátosságai miatt - döntésének korlátait és kockázatát.
- Mérnöki munkája során előnyben részesíti az egyének és a társadalom egészségét támogató, környezetbarát megoldásokat.

d) autonómiája és felelőssége:

- Önálló munkavégzésre és döntéshozatalra képes.
- Vállalja döntéseinek következményeit.
- Kellő gyakorlat megszerzése után vezetői feladatok ellátására alkalmas.
- Képes team vagy projekt kialakítására, önálló irányítására.
- A szervezet munkájának korszerűsítése érdekében képes a változtatás feltételeinek megteremtésére és a változtatás megvalósítására.
- Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepet együttműködések kialakításában.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Apáti Ferenc, egyetemi docens, habil, PhD
Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) , ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Kovács Evelin, PhD hallgató Dorogi Dóra Anikó, PhD hallgató
Évközi ellenőrzés módja (pl. 1 db évközi zárthelyi dolgozat):
A tanórák folyamán folyamatosan ellenőrzésre kerül a hallgatók tudásszintje, és a megelőző órák tananyagának elsajátítása. Félévközi számonkérés nincs.
Számonkérés módszereinek részletei (pl. szóbeli, írásbeli, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy, megajánlott jegy, stb.): A hallgatók a vizsgaidőszakban írásbeli kollokvium keretében adnak számot a tudásukról. Az írásbeli vizsgadolgozat tematikája a következő: Igaz-hamis kérdések és reláció-vizsgálatok Feleletválasztós kérdések Esszé kérdéssor Gyakorlati számítási feladatok A szorgalmi időszak végén egy alkalommal lehetőség van elővizsga megírására, mellyel megajánlott jegy szerezhető.
Az aláírás megszerzésének feltételei (pl. jegyzőkönyv, tanulmány, tervezési feladat dokumentációja, stb.): Az aláírás megszerzésének feltétele az órák – tanulmányi és vizsgaszabályzat szerinti – látogatása.
Vizsgakérdések, tételsor: 1. A termelés input oldalának alapfogalmi kategóriái (ráfordítás és termelési költség fogalmak) 2. A termelés output oldalának alapfogalmi kategóriái (hozam és termelési érték) 3. Jövedelemkategóriák 4. Hatékonyság 5. A magyar mezőgazdaság gazdasági jelentsége, szerkezete 6. A magyar mezőgazdaság fejlődési tendenciái 7. A versenyképesség: a kertészet versenyképességét meghatározó tényezők. 8. A kertészet gazdasági jelentősége, szerkezete. 9. A kertészet sajátosságai, fejlődési tendenciái. 10. A kertészet üzemgazdasági sajátosságai, tőke- és munkaerő-igénye. 11. A gyümölcsstermesztés szervezése és ökonómiája 12. A zöldségstermesztés szervezése és ökonómiája 13. A dísznövénystermesztés szervezése és ökonómiája 14. A szőlészet-borászat szervezése és ökonómiája 15. A kertészeti ágazatok gazdasági és piaci kilátásai 16. A tervezés módszertani eszköztára, a tervezés adatháttere, adatforrások és adatbázisok. 17. Az elemzés módszertani eszköztára, az elemzés adatháttere, adatforrások és adatbázisok. 18. A kertészeti vállalkozások tervezésének menete, sajátosságai, az eredmények értelmezése. 19. A kertészeti vállalkozások elemzésének menete, sajátosságai, az eredmények értelmezése.